

4. Мельничук, Л. М. (2022). Мотиваційно-емоційні чинники навчальної активності старшокласників. *Освіта і розвиток обдарованої особистості*, 6(89), 45–51.
5. Чернявська, Н. В. (2021). Роль емоційного інтелекту у формуванні навчальної мотивації студентів. *Актуальні проблеми психології*, 19(2), 89–97.
6. Beck, J. S. (2020). *Cognitive behavior therapy: Basics and beyond* (3rd ed.). Guilford Press.
7. Gross, J. J. (2015). Emotion regulation: Current status and future prospects. *Psychological Inquiry*, 26(1), 1–26.
8. Pekrun, R. (2017). Emotion and achievement during adolescence. *Child Development Perspectives*, 11(3), 215–221.
9. Pekrun, R., & Perry, R. P. (2018). Control-value theory of achievement emotions. In R. Pekrun & L. Linnenbrink-Garcia (Eds.), *Handbook of emotions in education* (p. 116–138). Routledge.
10. Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness (2nd ed.). Guilford Press.
11. Salovey, P., Mayer, J. D., & Caruso, D. R. (2019). Emotional intelligence: New perspectives and applications. *Annual Review of Psychology*, 70, 1–26.
12. Tugade, M. M., & Fredrickson, B. L. (2017). Resilient individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 112(2), 365–380.

Лариса Михайлівна ПЕТРЕНКО,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу теорії і практики педагогічної освіти
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України,
м. Київ, Україна, laravipmail@gmail.com

САМООЦІНЮВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

На сучасному етапі вдосконалення української вищої освіти відбувається через стандартизацію відповідно до Національної рамки кваліфікацій, гармонізованої з Європейської рамкою кваліфікацій, застосування спільної структури ступенів, а також імплементацію принципів і процедур забезпечення якості та визнання кваліфікацій (European Ministers responsible for Higher Education [EMHE], 2010). Запровадження в ЄПВО парадигми «Вдосконалення викладання та навчання» (Teaching and Learning Excellence, TLE) стало ініціативою міністрів 47 країн і було офіційно закріплено в Єреванському комюніке 14–15 травня 2015 року.

У межах виконання теми дослідження «Система вдосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти» (РК № 0125U000494) у поточному році проведено опитування з метою самооцінювання стану готовності викладачів ЗВО до вдосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін. В опитуванні взяли участь викладачі закладів вищої освіти України: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана; Криворізький державний педагогічний університет; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»; Навчально-науковий педагогічний інститут імені

В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені Адмірала Макарова; Запорізький національний університет; Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти. Всього в опитуванні взяли участь 72 респонденти із зазначених вище закладів. Оброблення й узагальнення отриманих даних, представлених на рис. 1, ілюструють, що високий рівень сформованості мотиваційного компонента демонструють 61,8 % опитуваних, емоційно-ціннісного – 55,5 %, комунікативного – 49,1 %, рефлексивного компонента – 46,9 %.

Сформованість вище середнього рівня когнітивного компонента готовності викладачів до вдосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін демонструють 47,9 %. Половина опитаних вважають, що операційно-діяльнісним (практичним) компонентом вони володіють на рівні не вище середнього.

Отже, майже половина викладачів добре орієнтується у теоретичних аспектах психолого-педагогічних дисциплін, володіє необхідними знаннями для вдосконалення викладання. Водночас понад половина респондентів оцінюють свій рівень володіння когнітивним компонентом як середній або нижче середнього, що вказує на наявність потенціалу для вдосконалення теоретичної підготовки.

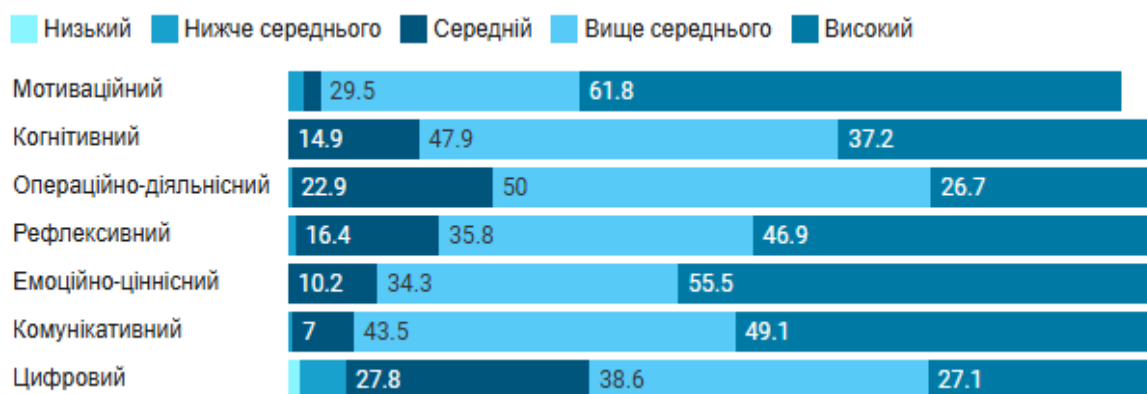

Рисунок 1. Результати самооцінювання стану готовності викладачів закладів вищої освіти до вдосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін на теоретико-аналітичному етапі дослідження за (Петренко, 2025) n = 72

Слідуючи сучасним тенденціям переходу до змішаного навчання, а в прифронтових областях до продовження онлайн-навчання, важливо звернути увагу на розподіл самооцінок викладачами за рівнями сформованості цифрової компетентності: найнижчий рівень мають 1,4 % респондентів, низький – 5,2 %,

2. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. (2022). *Проект плану відновлення України: Матеріали робочої групи «Освіта і наука»*. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/education-and-science.pdf>.

3. Петренко, Л. М. (2025). Самооцінювання готовності викладачів до удосконалення викладання психолого-педагогічних дисциплін: актуальність досліджень для України. *Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology*, 1(29), 179–190. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2025-1-29-16>.

Наталія Анатоліївна ПОЛІЩУК,
завідувач відділу освітньої та інноваційної діяльності
Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти,
м. Луцьк, Україна, n.polishchuk@vippp.org.ua

СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОРТРЕТ ТА ІННОВАЦІЙНА МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ

Сучасний вчитель – це фахівець, який володіє не лише предметними знаннями, але й ключовими компетентностями, необхідними для роботи в умовах змін. Комплексний перелік цих компетентностей представлено у Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

Предметно-методична компетентність трансформує роль учителя з пасивного інформатора на активного архітектора освітнього процесу. Вона є основою якісної освіти й охоплює: глибоке знання предмету, вміння структурувати, адаптувати та планувати матеріал для досягнення обов'язкових результатів навчання, здатність ефективно застосовувати сучасні методики й технології, зокрема діяльнісний підхід, що максимально сприяє засвоєнню знань.

Інформаційно-цифрова компетентність. В умовах тотальної цифровізації вона є головною умовою професійної успішності. Вона вимагає глибоких знань та навичок роботи з інформацією і даними, дозволяючи педагогу: персоналізувати навчання, генерувати інтерактивний вміст, ефективно управляти даними, комунікацією та ресурсами через цифрові платформи (LMS).

Мовно-комунікативна компетентність. Ця фундаментальна здатність забезпечує чіткість, переконливість та емоційну насиченість освітнього процесу. Вона перетворює знання